

Fragment, sannolikt av en bildsten. Liksom det föregående funnet vid restaureringen av Rone kyrka år 1914 och samma år överlämnat som gåva av församlingen till Statens Historiska Museum (inv.-nr 15095).

Kalksten. Höjd 16 cm, bredd 20 cm; tjocklek 10,5 cm. Stenen har varit planhuggen endast på den ristade sidan. Detta jämte den avsevärt olika tjockleken visar bestämt, att de båda fragmenten G 52 och G 53 ha tillhört två olika stenar. Även runbandets bredd och formen av runorna **u**, **r** och **a** äro olika.

Inskrift:

... **hvatr** : ...
5

Till läsningen: Av **r. 1** finns övre delen av huvudstaven och **h.** övre bistaven bevarade; runan har utan tvivel varit **h**. Nedre punkten i ett skiljetecken : efter **5 r** är rätt tydlig.

De 5 runorna utgöra sannolikt senare leden av ett mansnamn på *-hvatr*.

54. Rone kyrka.

Litteratur: P. A. Säve, Reseberättelse 1864 (ATA), s. 190; O. V. Wennersten i: Gotländska kyrkor I (1897), s. 62; H. Pipping i VHA Akad:s Månadsblad 1900, s. 57 f., Om runinskrifterna på de nyfunna Ardre-stenarna (1901), s. 44; C. W. Pettersson, skrivelse till Riksantikvarien den 22/3 1913 (ATA); O. Panelius, Hugo Pipping (Skrifter utg. av Svenska Litteratursällskapet i Finland, nr 353, 1955), s. 82.

Ristningar i kalkputsen.

a) I östra kyrkogårdsluckan, enligt P. A. Säve 1864: »Runor (blott tecken till) inne uti ö^a kyrkogårdsluckan.» Ristningen har icke kunnat återfinnas.

b) Väster om korets portal på väggen bakom dopfunten (Wennersten 1897, H. Pipping 1900). Utförligt beskriven av H. Pipping a. a.: »Inskriften är inhuggen liksom med en rad af nålstyng i väggens äldsta murbrukslager. Tyvärr är bruket ställvis afslaget, hvarigenom inskriften skadats.» Inskriften består av två rader, den nedre ungefär dubbelt så lång som den övre. Denna slutar med en figur, liknande en stege, som möjligen är ett bomärke. Nedre radens längd är 24 cm.

Pipping läser hela inskriften:

raþ run [e]pti[r] harmbraphum

De första runorna i andra raden (**pti** och **h**) äro dock ganska osäkra.

Pipping tolkar detta: *Ráð rún eftir harm-b-raðum*. Detta skulle enligt Pipping betyda: »Tyd runskriften enligt sorgeraderna». »Hvad härmed menas, kan jag ej säga och får ej heller fram någon bättre mening genom att läsa *harm-bráðum* eller *harm-b-ráðum* ... *b* uppfattar jag som inskott mellan *m* och *r*.»

Ristningen har icke kunnat återfinnas.

c) I tornrummet, i murbruket på norra väggen, 1,30 m över golvet, 1,25 m från nordportalens östra kant. Ristning i murbruket, tämligen tydlig:

· kṣ · statr hoar : kuz nri

d) I tornrummet, i murbruket på västra väggen, bakom orgeln, 1,40 m. ovanför golvet, ungefär mitt på väggen. Runorna äro delvis täckta av nyare kalkputs.

maria iuan -

Hemse kyrka.

I prästerskapets rannsakingar år 1667 (F 19: 3, s. 173) ingå följande uppgifter från kyrkoherden i Alva och Hemse socknar Johan I. Canutius: »I Choret stå thesse Runa bookstäffver **fupork** öffver 20 gånger på radh skreffne och mz sådan punct * distingverade. Ute på Kyrkiegården finnes een gammal Steen mz Runabokstäffver på, kommer Oxarffve Gårdh till. Bokstäffverna ähro väll många men Störste deelen bårtstötte, så at dhe besväriligen affcopieras kunna.»

Kyrkoinventarium 1830 (ATA): »Uppe i tornet befinnes Klockan hängande; hvars diameter är 1 aln och 23 tum samt högd 1 aln och 10 tumm. Intet årtal finnes å densamma och för öfrigt ingen inskrift utom en öfwerst omkring med Runska bokstäfver. — Hvarken i Kyrkan eller på Kyrkogården finnas grafwårdar af någon märkvärdighet, utan endast wanliga lik-hvalf, till större delen af Grussten.» Märkligt nog tyckas präst och kyrkovårdar icke känna till gravhällen G 55. — Den enda klockan i Hemse kyrka har en lågtysk inskrift med romianska majuskler (M. Åmark, *Sveriges medeltida kyrkklockor*, 1960, s. 175). Det är denna inskrift som felaktigt betecknas som »Runska bokstäfver».

P. A. Säve meddelar i sin berättelse till Vitterhetsakademien 1855 (ATA), s. 87 (nr 11): »Framför stordörren ligger en mycket skadad *sten* med ormslinga; samt en förderfvad *Run-sten* s. om hög-kyrkan.» Den senare torde avse G 55. Den förra stenen, med endast ormslinga, framför stordörren, omtalar Säve även i sin reseberättelse år 1864 (ATA), s. 196: »Runsten(?) åtminstone med ormslinga, fast utan några tydliga runtecken — mycket skadad —, å kyrkogården framför stor-dörren.»

55. Hemse kyrka.

Pl. 17.

Litteratur: L 1780, S 153. Rannsakingarna 1667 (F 19: 3), s. 173; C. G. Hilfeling, *Resejournal* 1799 (F m 57: 6), s. 100; N. J. Ekdahl, *Resa på Gotland* 1826 (ATA), s. 14; N. H. Sjöborg, *Samlingar för Nordens fornälskare* 2 (1824), s. 29; J. G. Liljegren, *Runlära* (1832), s. 154; P. A. Säve, *Reseberättelse* 1855 (ATA), s. 87 nr 11, Gutaord 13 (hs R 625: 12 i UUB), s. 104; G. Stephens *Old Northern Runic Monuments* 4 (1901), s. 2; H. Pipping i *VHA Akad:s Månadsblad* 1900, s. 53; O. v.